

Sygn. akt V CSK 239/14

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Maria Szulc (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku A. M.

przy uczestnictwie J. M.

o podział majątku wspólnego i zniesienie współwłasności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 lutego 2015 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 14 listopada 2013 r.,

1) odrzuca skargę kasacyjną;

2) oddala wniosek uczestniczki o przyznanie kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego w W., którym ustalił w punkcie I i II, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi prawo odrębnej własności lokalu mieszkalnego położonego w W. przy ul. D. 16/6 wraz z prawami przynależnymi wartości 288.000 zł oraz prawo własności nieruchomości gruntowej o powierzchni 0,11 ha położonej we wsi P. wartości 26.000 zł, przedmioty urządzenia domowego i środki pieniężne w kwocie 49.216,37 zł, a udziały stron w tym majątku wynoszą po ½ części. Dokonał podziału w punkcie III w ten sposób, że prawo własności lokalu nr 6 przyznał uczestniczce i rozdzielił pomiędzy stronami przedmioty ruchome w sposób wskazany w postanowieniu oraz przyznał każdej ze stron określone środki pieniężne oraz zarządził na podstawie art. 214 § 3 k.p.c. sprzedaż nieruchomości położonej we wsi P. a uzyskane środki przyznał stronom po połowie, w punktach V, VI, VII i VIII orzekł o roszczeniu uczestniczki z tytułu nakładu z jej majątku osobistego na majątek wspólny i o odszkodowaniu, zasądził na rzecz wnioskodawcy dopłatę do przyznanych składników majątku wspólnego oraz w punkcie IV ustalił, że z majątku wspólnego zostały poniesione nakłady na majątek osobisty każdego z małżonków w kwotach po 65.880 zł. Sąd pierwszej instancji dokonał w punktach X i XI zniesienia współwłasności lokalu mieszkalnego położonego w W. przy ul. D. 16/5 o wartości 131.760 zł w ten sposób, że przyznał go wnioskodawcy i zasądził od niego na rzecz uczestniczki kwotę 65.880 zł tytułem spłaty udziału. Ustalił, że lokal ten o wartości 131.760 zł nie wchodzi w skład majątku wspólnego jako nabyty w częściach równych przez strony po ustaniu wspólności majątkowej i jako podstawę prawną rozstrzygnięcia w tym zakresie wskazał art. 210 oraz 212 k.c.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że Sąd Rejonowy był uprawniony do orzekania w przedmiocie zniesienia współwłasności lokalu nr 5, bo żądanie takie zostało wyrażone przez obie strony w toku postępowania. Wprawdzie, wobec osobistego działania wnioskodawcy w postępowaniu, obowiązkiem sądu było pouczenie go w trybie art. 5 k.c. co do statusu lokalu i konieczności złożenia

odrębnego wniosku, jednakże uchybienia te nie stanowiły naruszenia art. 321 k.p.c. i nie miały wpływu na treść orzeczenia.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zaskarżając powyższe postanowienie w całości wskazał jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 419.760 zł i zarzucił, w ramach drugiej podstawy kasacyjnej, naruszenie art. 1 w zw. z art. 506 i 321 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 201 w zw. z 13 § 2 k.p.c., art. 5 k.p.c., art. 385 w zw. z art. 1 i 506 oraz 321 § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 321 § 1 w zw. z 511 § 1 oraz 126² § 1 k.p.c., art. 130 § 1 i art. 385 k.p.c. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i poprzedzającego go postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 10 czerwca 2013 r., sygn. ... 6840/07 oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa, w sprawach działowych, do których zaliczają się sprawy o podział majątku wspólnego oraz sprawy o zniesienie współwłasności, wartość przedmiotu zaskarżenia z reguły wyznaczają interesy poszczególnych uczestników ograniczające się do wysokości udziałów w majątku podlegającym podziałowi. Z tej przyczyny, nawet jeżeli orzeczenie zaskarżono „w całości”, wartością przedmiotu zaskarżenia jest z reguły nie wartość majątku podlegającego podziałowi, a wartość konkretnego interesu uczestnika lub składnika majątkowego, którego skarga dotyczy. Tylko wyjątkowo, w wypadku, gdy uczestnik zaskarża samą zasadę podziału, kwestionując jego dopuszczalność, wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa, niż wartość udziału. Wskazując wartość przedmiotu zaskarżenia, należy uwzględniać wartość poszczególnych rzeczy i praw, których objęcie lub nieobjęcie rozstrzygnięciem sądu albo sposób ich podziału skarżący kwestionuje, a także wartość roszczeń będących przedmiotem zaskarżenia. O wartości przedmiotu zaskarżenia rozstrzyga zatem treść zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej, odnoszących się do poszczególnych składników majątkowych lub roszczeń (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNIC 2004/1/11, z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNIC 2004/4/60, z dnia 25 września 2003 r., III CZ 86/03, z dnia

26 lipca 2007 r., V CZ 66/07, z dnia 24 kwietnia 2013 r., IV CZ 36/13 i orzeczenia w nim powołane - niepubl.).

W sprawie niniejszej wskazana przez skarżącego wartość przedmiotu zaskarżenia obejmuje całą wartość zarówno majątku wspólnego, jak i przedmiotu zniesienia współwłasności. Przytoczone wyżej zarzuty zmierzają do zakwestionowania wyłącznie dopuszczalności orzekania przez sąd o zniesieniu współwłasności składnika majątku stron nieobjętego wspólnością majątkową w postępowaniu o podział majątku wspólnego. Skarga kasacyjna nie zawiera natomiast żadnych zarzutów, które skierowane byłyby przeciwko rozstrzygnięciu o podziale majątku wspólnego zarówno co do ustalenia jego składu, wartości oraz sposobu podziału. Twierdzenie o wadliwym rozdysponowaniu należących do stron obu lokali, w tym jednego stanowiącego składnik majątku wspólnego a drugiego stanowiącego ich majątek osobisty, nie zostało w zakresie lokalu należącego do majątku wspólnego objęte żadnym z zarzutów. Z mocy art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw kasacyjnych, a z urzędu bierze pod uwagę jedynie nieważność postępowania. Zakres dopuszczalnej kognicji wyznacza zatem strona skarżąca, która z mocy art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. powinna przytoczyć podstawy kasacyjne, zaś granice tych podstaw wyznaczają zarzuty naruszenia wskazanych przepisów prawa. Sąd Najwyższy jest władny dokonywać oceny tylko tych zarzutów, które zostały sformułowane przez skarżącego i nie może uwzględniać naruszenia innych przepisów, a zwłaszcza nie może zastąpić skarżącego w wyborze przepisów, które mogły być naruszone przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia lub stawiać hipotez co do tego, jakiego przepisu prawa mogą dotyczyć zarzuty sformułowane w uzasadnieniu skargi. Nie mogą także podlegać kontroli kasacyjnej, jako niedopuszczalne, z uwagi na zakaz oparcia skargi na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub dowodów określony w art. 398³ § 3 k.p.c. oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi (art. 398¹³ § 2 *in fine*), twierdzenia skarżącego zawarte w uzasadnieniu skargi dotyczące dokonania przez Sąd błędnej oceny wiarygodności oświadczeń stron.

W konsekwencji przyjęć należało, że o wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawie niniejszej rozstrzyga treść zarzutów skargi kasacyjnej wyznaczająca

wartość konkretnego interesu wnioskodawcy w zakresie zakwestionowania orzeczenia o zniesieniu współwłasności lokalu położonego przy ul. D. 16/5 o wartości 131. 760 zł, a więc poniżej progu wartości zaskarżenia określonego w art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. na kwotę 150.000 zł (tożsamą z wartością przedmiotu zaskarżenia w sprawach o podział majątku wspólnego - § 2).

Z tych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., oraz oddalono wniosek uczestniczki o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, nie dotyczy on bowiem rozstrzygnięcia o charakterze formalnym.